

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, București, cod poștal: 020027

Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34

Fax: 021.316.31.31

021.310.23.57, 021.316.31.33

Cod fiscal: 10464660

E-mail: ces@ces.ro

www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)

Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.” (Art. 141 din Constituția României revizuită)

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, cu modificările și completările ulterioare (b37/14.02.2025)

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 11 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare, Consiliul Economic și Social a fost sesizat cu privire la avizarea *propunerii legislative pentru modificarea și completarea Legii nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, cu modificările și completările ulterioare (b37/14.02.2025)*.

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

În temeiul art. 5 lit. a) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ședința din data de 5.03.2025, desfășurată online, conform prevederilor Hotărârii Plenului nr.86/17.05.2022, avizează **NEFAVORABIL** prezentul proiect de act normativ, cu următoarea **motivare**:

- raportat la fondul normei de modificare, prin care autorii propunerii avansează ipoteza unei naturi distincte, constituțional, a deciziilor (general obligatorii, conform art. 147 din Constituție) ale Curții Constituționale a României raportat la hotărârile aceleiași instituții, Constituția României nu distinge între tipurile de acte juridice – decizii sau hotărâri – emise de Curte, conform Legii nr.47/1992, cu modificările și completările ulterioare, în exercitarea atribuțiilor prevăzute la art. 146 din legea supremă. Doctrina de drept constituțional a argumentat de nenumărate ori că termenul

de „decizie” trebuie interpretat într-un sens larg. Urmează să înțelegem prin acesta orice formă de deliberare a Curții, susceptibilă de a produce ea însăși efecte juridice, adică nu numai deciziile propriu-zise, ci și hotărârile Curții. Pentru aceleași motive, hotărârile emise de Curtea Constituțională nu pot fi atacate cu recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție;

- soluția avansată de autorii propunerii legislative, prin care hotărârile Curții pot fi atacate cu recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție, reprezintă o formă de extindere a competențelor Înaltei Curți dincolo de cadrul prevăzut de art. 23-29 din Legea nr. 304/2020 privind organizarea judiciară, cu modificările și completările ulterioare, în judecarea unor situații juridice pentru care Constituția stabilește jurisdicția exclusivă a Curții Constituționale;
- conform art. 11 alin. (1) pct. B, Curtea emite hotărâri „în cazurile în care:
 - a) veghează la respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui României și confirmă rezultatele sufragiului;
 - b) constată existența împrejurărilor care justifică interimatul în exercitarea funcției de Președinte al României și comunică cele constatate Parlamentului și Guvernului;
 - c) veghează la respectarea procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului și confirmă rezultatele acestuia;
 - d) verifică îndeplinirea condițiilor pentru exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni”.
- având în vedere faptul că propunerea legislativă nu stabilește titularii dreptului de declarare a căii extraordinare de atac în cele patru cazuri prevăzute, iar în situația de la lit. b), de exemplu, constatarea vacantării funcției de președinte al României se face la cererea, după caz, a președintelui uneia dintre Camerele Parlamentului sau a președintelui țării, transformarea hotărârii de constatare a unei situații de interimat într-una neobligatorie și fără caracter definitiv, în care nu este clar cine are calitatea de parte în sensul prevăzut de procedura de recurs, poate conduce la incertitudine juridică și la conflicte de natură constituțională cu grave consecințe asupra statului de drept. Vacanța/interimatul funcției de Președinte al României este o constatare a unei stări de fapt, astfel că nu este necesar să fie validată și de un număr de 50 de deputați sau 25 de senatori. În modul în care este redactat textul, se poate interpreta că, în situația în care funcția de Președinte al României este vacantă din cauza decesului acestuia, atunci aceasta ar trebui să fie validată de numărul arătat de deputați și senatori, ceea ce constituie, desigur, o situație absurdă;
- vacanța/interimatul funcției de Președinte al României este o constatare a unei stări de fapt, astfel că nu este necesar să fie validată și de un număr de 50 de deputați sau 25

de senatori. În modul în care este redactat textul, se poate interpreta că, în situația în care funcția de Președinte al României este vacantă din cauza decesului acestuia, atunci aceasta ar trebui să fie validată de numărul arătat de deputați și senatori, ceea ce constituie, desigur, o situație absurdă;

- în absența unei jurisprudențe sau doctrine de natură să susțină ipoteza interpretativă a autorilor propunerii legislative, ca și în absența unei analize prealabile de constituționalitate, propunerea nu poate fi susținută;
- hotărârile Curții Constituționale nu pot fi atacate cu recurs și prin prisma faptului că, potrivit art. 492 din Codul de Procedură Civilă, este admisibilă în această cale extraordinară de atac administrarea probei cu înscrisuri. Or, cum Curtea Constituțională nu este o instanță de drept comun, care administrează mijloace de probă, ci o instanță de control constituțional, propunerea legislativă nu produce niciun efect juridic concret;
- această prevedere introduce un precedent periculos, prin care hotărârile Curții Constituționale – care până acum erau definitive și general obligatorii – devin supuse controlului unei alte instanțe, modificare care creează un conflict de competență între Înalta Curte de Casație și Justiție și Curtea Constituțională, deoarece aceasta din urmă este singura autoritate de jurisdicție constituțională, iar instanțele judecătorești nu pot cenzura deciziile unei Curți Constituționale. Dacă hotărârile acesteia ar putea fi atacate, se creează o situație de instabilitate juridică, în care deciziile finale ale Curții pot fi modificate sau invalidate de o altă instanță, ceea ce contravine principiului separației puterilor în stat;
- subliniem faptul că introducerea posibilității atacării în recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție a deciziilor Curții Constituționale a României înlătură pe deplin rolul acesteia de garant al supremației Constituției;
- de asemenea, propunerea legislativă introduce posibilitatea ca judecătorii Curții Constituționale să fie revocați printr-un vot de două treimi din Parlament, prevedere ce afectează grav independența Curții, aceasta fiind plasată de jure sub control politic, ceea ce contravine flagrant Constituției și întregii filosofii constituționale a statului român. Într-un stat de drept, judecătorii constituționali trebuie să fie protejați împotriva presiunilor politice, iar un asemenea mecanism de revocare poate deveni un instrument de intimidare. Această modificare nu întărește responsabilitatea judecătorilor Curții Constituționale, ci le reduce independența și creează un precedent periculos pentru echilibrul puterilor în stat;
- soluția legislativă mai prevede că judecătorii Curții Constituționale pot fi investigați penal doar cu aprobarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, la cererea Parlamentului

(minimum 50 de deputați sau 25 de senatori) sau a Avocatului Poporului. Această prevedere poate fi utilizată ca instrument de presiune politică asupra judecătorilor Curții Constituționale, existând riscul ca Parlamentul să inițieze anchete selective împotriva judecătorilor care emit decizii nefavorabile majorității politice. Implicarea puterii legislative în procesul de ridicare a imunității judecătorilor Curții contravine principiului separației puterilor, transformând Curtea într-o instituție vulnerabilă la influențe politice;

- Curtea Constituțională este un organism specializat, prevăzut de Constituția României, împreună cu atribuțiile acestuia, având ca scop asigurarea respectării prevederilor constituționale, iar deciziile acestuia nu pot fi cenzurate de către o instanță de judecată nespecializată, indiferent de gradul acesteia. În cazul judecătorilor, aceștia sunt inamovibili pe durata mandatului tocmai pentru a fi protejați de intruziuni politice în activitatea lor;
- întreaga filozofie de funcționare a Curții Constituționale este tocmai aceea că judecătorii Curții să fie numiți pe mai multe cicluri electorale, astfel încât mandatul de 9 ani cu înnoirea Curții cu o treime din membri la fiecare 3 ani să garanteze faptul că judecătorii Curții nu sunt numiți toți în același ciclu electoral, or, modificările propuse ar putea afecta acest principiu;
- completarea art. 5 privind modul în care judecătorii Curții Constituționale sunt aleși este, la rândul ei, neconstituțională: cât timp legea constituțională nu impune condiții suplimentare, precum apartenența funcției la Înalta Curte de Casație și Justiție, este clar că judecătorii aleși sunt numiți în urma unui examen de oportunitate exercitat de către Camera Deputaților, Senat și Președintele României;
- referitor la intenția de abrogare a art. 38, Autoritatea Electorală Permanentă nu este o instanță, or, o decizie asupra unei contestații sau a legalității unei candidaturi sau campanii trebuie luată de o instanță, în cazul de față, Curtea Constituțională a României;
- pe formă, propunerea legislativă nu respectă logica succesiunii formale a dispozițiilor în structura unui act normativ, punctul 1 referindu-se la „*modificarea și completarea art. 11 alin. (3)*”, iar punctul 2 introducând alineate numerotate ca (3¹) și (3²) „*după art. 11 alin. (1)*”;
- de asemenea, punctul 1 reprezintă o modificare, fără a propune și o completare a alin. (3) al art. 11, iar numerotarea cu indice ale unor alineate care urmează după ultimul alineat al unui articol (așa cum este cazul articolului 11 din Legea 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale) este contrară normelor de tehnică legislativă;

- modificările legislative propuse nu pot face obiectul unei legi, fie ea și lege organică, având în vedere ca pot aduce atingere textului constituțional – Titlul V – Curtea Constituțională. Pe cale de consecință, de principiu, pentru astfel de amendamente se impune modificarea textului constituțional.

Președinte,
Sterică FUDULEA